

MARIN GEORGIEV

Iszkáz

Nagy László emlékére

1.

A ház – a falun túlnan áll...
A gazda nem tér vissza már...
Biz' nem tér vissza...

2.

Utolsó ház a végtelen út hosszán –
elsőként fogad s végsőként hagy elmenned,
az ember s a nagyvilág egyre csak jár, jár –
s talán ezért, hogy porosan menetelnek?
Ez út mellett s e házban született,
susogják az egeknek az udvar akácai,
és minden megint úgy van,
mint hajdan lehetett,
csak az emberek arca nem ismert, mai;
a régiek hiányukkal tüntetnek,
akár szülőházában ő maga,
s ettől sűrű a csend, ettől dermed meg,
úgy sűrül
s nehezül,
mint a halottkísérő ének és ima...

3.

A receptábla olyan üde-sárga,
mint folyton májusokban –
s május is van! –
sárgálló fürtjeit lengeti,
elbűvölten felhőcskét bodorít,
s mintha a sárgás habból kiskacsák kelnének ki –
kis gömböcök, mik ide-oda tipegnek –
alábuknak a zöldbe,
pancsolnak,
a levegő oly forró! –
de Nagy Béla, ki belesüllyedt a földbe,
megemelkedik kissé, hogy szétekintsen a szántókon –
kucsmája fölpuposodik:
a kúpos Somló!

4.

A vetések nyugtalan csikók –
lobognak zöld sörényeik,
ugyanazok, miket meg-megrajzolgatott
rég gyermekként ugyanitt.
De Ő nő,
mindegyre nő,
s hogy felnő – elutazik,
lovacskája sörényét markolja,
s nyargal,
csak úgy porzik az út...
S ez lesz az útja attól fogva.

S ezért van, hogy végére sohasem jut!

5.

Bort iszik ama ötven hős legény,
a pohár üresen vár téged ott,
bort isznak fent a Balkán peremén,
az Úr az, ki kannával tölti a bort,
a csúcsok mind fehér subában állnak,
hátukról havak bolyhai omlanak,
a holnap véget vet az éjszakának,
buckákon át botladozik a Nap,
ide-oda imbolyog, míg végül
megindul az égen fölfele,
a rétekről a harmat vele szédül,
a levegőt ökörnýál lengi be,
bort iszik ama ötven hős legény,
pohara várja hősét, hogy odaér,
s ő növekszik messze, a Somló alatt,
s még csak nem is sejti, hogy amiért
nem is imádkozott, mit sose kért,
az vár reá, nyakába az szakad.
Övkendőként tekereg az útja,
hol szétbomlik, hol összefonódik,
míg poharát végül is kiissza,
akarja-e vagy sem, rá se bólint.

6.

Ó, az a lány,
 mohás
 libapihe
 olyan puha,
 mint egy könnyű
 selyemruha,
 a legélesebb hallást is eldugítja,
 torkodig csenddel eltömít,
 nem is – még mélyebbre, a fülkürtökig
 a sötétség is ettől süket éjszaka,
 pihekönnyűek – alusztok hajnalig,
 a derékalj libatollpehellyel tömve,
 s a párnák is és a dunnaciha –
 az ágyak emberrnyi magasak,
 de nem – szinte a mennyezetig érnek,
 tetőkig takarja be a pihe a házakat
 szinte évszázadosan –
 vagy állnak havasan,
 s csak a kémény az, mi a szabadba vezet,
 s kékellő jeges fény ömlik le rád,
 hogy légy egészséges,
 s az esztendő is az legyen veled,
 de most éjszaka van – még mindig éjszaka,
 metsző, pogány hideg
 ridegen metsz – késnél is élesebb
 éj, ami foganársra való, olyan,
 melyben a Szűz maga is megfogon...
 Ó, éj!
 a világ úgy alszik, mint ki a késtől odavan –
 de alszik-e vagy valóban meg van halva –
 mindenütt pihékbe burkoltan,
 mint akit Jerikó trombitái sem
 rezzentenének föl, bár egy pillanatra –
 pehely,
 ragadós pehely,
 könnyebb, mint mit a száj kilehel,
 a libák nyomán hullt, csak hullt,
 fehérlik, fehérlik arra az út –
 a vízimalom meg fényt öröl egész nap? –
 ha a patak mentén fölgágognak,
 s szertesét szórják tollaikat.
 Ki merné mind összegyűjteni zsákba ott
 a szétfolyt fehér nyomot,
 nem az világít-e vajon
 éjjel ott fenn, a Tejúton?
 ami a világon mindent fehérbe von.

De aztán, mikor hajnalodik,
 a libatollak a világot előzőnlük,
 hogy a mennybolt nem alhat el,
 mert Ő – Ő főntről folyton figyel,
 bár az ártatlan csillagokon sötét lepel.

*

A piheboglya fölött – családi ágy,
 pihe magad is,
 alámerülsz
 az áldott álomba,
 és nem földműves vagy –
 de arisztokrata!

7.

Itt minden a helyén van:
 a mennybolton pihe (vagy szárnyas fellegecske?!),
 a sikon – a szántók és a szél,
 a végükön akácok és szilfák
 a fénytől megsebezve –
 a fény mintha zöldjüket szétszaggatta volna,
 itt egy halom levél – amott a Nap,
 s alagútjaikon bujdokolsz egyre
 fölfelé, a kékbe föl – a végtelenbe!
 És lent – az utcákon és a réteken –
 alig totyognak a libacsapatok,
 fehérségük fülsértőn fölgágog –
 hol csitít, hol uszít ez a hang,
 olyan letaglózó ez a zürzavar,
 hogy a földeken a parasztasszonyok
 a festék helyett is maró izzadságot
 homlokukról kézfejjel letörlik,
 s kacsintanak a sorsra:
 fölösleges Rómáig menned,
 ha magadban van Róma.

8.

Ameddig csak elér a tekintet,
 egyre tovább fut a messzeség,
 távoliak, mind oly távolra ér,
 hogy öntudatlanul is megszokod,
 s közelivé válik a messzi ég,
 s a levegő is átlátszó fal körötted,
 átlépdelhatsz rajta a kerteken,
 áthághatod a horizontot, kerületlen udvarokat,
 hogy időd határtalan legyen,
 s mint a mező körben ismerős,

úgy ez a világ is,
 s a túlvilág is,
 az általad megélt,
 s a soha meg nem élt,
 mit a hajdani ükök és dédek
 hajdanta megéltek,
 s nem tengelye körül
 forog a földgolyó,
 hanem tebenned,
 hol fagy – hol tűz,
 hol víz – hol föld,
 keresztelők és menyegzők, halálesetek
 forogtak benned – s nem is kevesek –
 újra
 meg újra –
 bár termeted
 nem is volt hősként minta...

9.

Aki regél, elmesél mindent, meséket mond,
 árnyakat űz, és minket vámpiroktól óv:
 milyen csendesek, milyen édesek az anyai szavak,
 ringatnak, csitítanak, eggyé tapasztanak,
 lélegzet lélegzethez, hang a hanghoz, lélekhez lélek,
 ki választhatná szét a sokféle időt, ha eggyé értek,
 minden lángocska, mi fellobban a tűzhelyben,
 a szavakat követeli, hogy a mesének vége ne legyen,
 azt akarja, hogy mit hallott s látott, mesélje tovább magát,
 minden élő és minden halott – még a kis hangya is akár –,
 az éjszaka s az élet nem ér véget, élők holtakkal társalognak,
 s amint pillád lecsukódik, a mesék álmodban is folytatódnak,
 s álmában a költő a nem-költővel felröppen,
 hiszen az ének, a dal örökké elénekelhetetlen,
 a mese soha véget nem ér – regél és elmesél,
 jóról, rosszról, szerelemről, gyűlöletről beszél,
 az élet szétárad – Balaton, magába zárva,
 a távol közel van, s minden megnevezést keres magára,
 s a szavak kevesek, nem elegendők a mindenség kimondására...

10.

S bár az út összevissza fut –
 az utas úton van örökkön,
 néha délibábok között homályosul,
 s mind újabbak s újabbak tűnnek föl.
 Talán a vad szeleket ülte meg,
 hogy egyre nyargal, megállása nincsen,
 hogy el hazulról egyre mind üget,
 mert békéjét nem leli itt sem, ott sem,
 száguldva földön és a föld felett
 dehogyis jár ő – csaknem száll, repül,
 amíg végül is itt, hol született,
 itt áll meg, pihenni itt megül.

11.

Újra itt van hát – láthatatlanul tapod
 növényeket és levegőt, sugarat, fényt,
 Isten tudja csak, meddig feszítve ki
 a mennyboltozatot,
 és mindenféle messzeség
 és messzeség,
 és ha te gázolsz bele a fűtengerbe,
 rád lehel közülük, s csak rezeg, rezeg,
 s mint az illat, elröppensz vele,
 de hogy hová is – meg sem kérdezed...

Kiss Benedek fordítása